

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
HE 110/2025 vp

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Lastensuojelun Keskusliitto (LSKL) kiittää eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain 5 §:n ja perhehoitolain 12 §:n muuttamisesta.

Esityksen keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi omaishoidon tuesta annettua lakia ja perhehoitolakia. Esityksessä ehdotetaan, että omaishoidon tuen vähimmäispalkkiota korotetaan. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että perhehoitajan taloudellista tilannetta parannetaan irtisanomisajalta maksettavan korvauksen osalta tietyissä tilanteissa.

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto

Lastensuojelun Keskusliitto tarkastelee perhehoitolain esitystä lapsen oikeuksien ja lastensuojelun perhehoidon näkökulmasta. LSKL toteaa, että esitys on pääosin kannatettava ja parantaa perhehoitajien oikeusturvaa ja toimeentuloa ennakoimattomissa muutostilanteissa. LSKL haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota seuraavaan:

- On tärkeää, että hyvinvointialueet avaavat selkeästi perhehoidon toimintaohjeessa ja heti toimeksiantosopimuksen neuvotteluvaiheessa, mitä tarkoittaa ennakoimaton perhehoidon päätyminen perhehoitajasta riippumattomista syistä. Kuten myös esityksessä todetaan, perhehoito voi päättyä monesta eri syystä ja osapuolet voivat tulkita näitä tilanteita hyvinkin eri tavoin. Perhehoitajan asemaa sopimuksen neuvotteluosapuolena tulisi myös tukea esimerkiksi perhehoidon tukityöstä käsin. Perhehoidon irtisanominen tulee myös aina tehdä kirjallisesti ja suunnitelmallisesta päättämisestä tulee olla asianmukaiset kirjaukset.
- Perhehoitolain 12 §:n 3 momentin mukaan: ”oikeutta 2 momentissa tarkoitettuun korvaukseen ei ole, jos perhehoitajan kotiin olisi *sijoitettavissa* tai sijoitetaan irtisanomisaikana uusi hoidettava.” Pykäläkohtaisten perusteluiden mukaan 3 momentin mukaan voisi muodostua tilanne, jossa

perhehoitajalle olisi sijoitettavissa uusi sopiva hoidettava, mutta sijoitus ei etenisi irtisanomisaikana perhehoitajasta johtuvasta syystä. Perusteluiden mukaan tällöin on huomioitava se, että perhehoidettava on arvioitu sopivan sijoitettavaksi perhehoitajalle. Oikeus korvauksen saamiseen tulee johtua perhehoidettavasta johtuvasta syystä, jolloin perhehoidettavan ei katsottaisi sopivaksi sijoittamiselle. LSKL korostaa, että lastensuojelun perhehoidossa tulee säilyttää mahdollisuus neuvotella uudesta sijoitettavasta lapsesta ja perhehoitajalla tulee myös olla aidosti oikeus kieltäytyä, jos hän kokee, ettei pysty vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla lapsen hoitoon ja kasvatukseen. Lastensuojelun perhehoidon tarkoituksena on tarjota lapsella kodinomainen ympäristö, eikä tämä ole mahdollista, jos perhehoitaja itse koskee, ettei hänen kotinsa syystä tai toisesta ole lapselle paras mahdollinen paikka.

- Esityksen perusteella jää yhä jokseenkin epäselväksi, voiko perhehoitaja irtisanoa sopimuksen ennakoimattomasti, mutta tietyissä tilanteissa silti olla oikeutettu ylimääräiseen korvaukseen. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi silloin, kun toisen lapsen sijoituksen jatkaminen perhehoidossa turvataan irtisanomalla kiireellisesti toisen lapsen perhehoitopaikka.

Edellä esitetyn lisäksi LSKL esittää, että perhehoitoa koskeva lainsäädäntö ja sen tulkitseminen hyvinvointialueiden perhehoidon toimintaohjeissa tulisi olla valtakunnallisesti yhdenmukaista, joka asettaisi perhehoitajat ja tätä kautta myös perhehoitoa saavat lapset tasa-arvoisempaan asemaan.